

ІНФОРМАЦІЙНЕ ПОВІДОМЛЕННЯ

УДК 316.6

В.В. Остапенко

кандидат технічних наук, доцент

Є.М. Сердюк

викладач

Запорізький національний технічний університет

ЧИ БУТИ “ІННОВАЦІЙНОМУ ПОРТРЕТУ ЗАПОРІЖЖЯ”?

У статті розглянуто історію розробки за ініціативою Запорізької обласної державної адміністрації збірника науково-інноваційних ідей, що являють собою інтелектуальний капітал Запорізької області, “Інноваційний портрет Запоріжжя”. Перший випуск підготовлено в 2007 р. для ознайомлення широких кіл ділового світу, сфери освіти і науки, винахідників і громадськості з інноваційними пропозиціями Запорізького регіону, що можуть становити кон’юнктурно-економічний інтерес.

Ключові слова: інновації, промислова власність, авторське право, нематеріальні активи, інтелектуальний капітал, комерціалізація, трансфер технологій, реклама, щорічник, кон’юнктурно-економічні дослідження.

I. Вступ

Завдання комерціалізації наявного інтелектуального капіталу і виведення вітчизняних інновацій на рівень товарної продукції останніми роками є дуже актуальним [1–8]. Проте існують проблеми з рекламою, особливо з продажем (торгівлею) та впровадженням об’єктів вітчизняної інтелектуальної промислової власності й авторського права.

Збірник “Інноваційний портрет Запоріжжя” покликаний допомогти у вирішенні проблеми з рекламою і в залученні потенційних покупців до об’єктів інтелектуальної власності Запорізького регіону.

II. Постановка завдання:

- розглянути проблеми і результати створення збірника “Інноваційний портрет Запоріжжя”;
- дати рекомендації укладачам для покращення збору матеріалів і формування наступних випусків;
- надати рекомендації авторам і організаціям, що подають свої матеріали, на основі досвіду роботи над її першим випуском;
- гармонізувати збірник як елемент системи трансферу технологій.

III. Результати

У 2007 р. було організовано збір матеріалів і підготовку збірника “Інноваційний портрет Запоріжжя”. Метою видання є інформаційне забезпечення інноваційного шляху розвитку Запорізької області і розширення комерціалізації інтелектуального капіталу.

Збірник мав прототип – виданий у 2006 р. збірник науково-інноваційних ідей розвитку Дніпропетровської області “Дніпропетров-

щина – регіон ідей!” [9]. Він виявився багато в чому вдалим і, незважаючи на те, що існувала пропозиція подавати у збірник Запорізької області матеріали, наближені за формою до патентних описів, зрештою було прийнято рішення складати замітки, що становлять кон’юнктурно-економічний інтерес для потенційних покупців і не розкривають суть повністю, щоб неможливо було вкрасти розробку, особливо якщо вона не захищена як промислова власність (патенти тощо).

На жаль, у Запорізькому регіоні і в Україні в цілому існує проблема низького рівня зарубіжного патентування. Патент захищає право власника винаходу тільки на території тієї країни, якою він виданий. Тому коли наші автори й підприємства обмежуються отриманням патенту України, що відбувається в абсолютній більшості випадків, вони вже через рік – термін закінчення конвенційного пріоритету згідно з Паризькою конвенцією, коли ще не пізно подати документи в зарубіжні патентні агентства, втрачають захист своєї інтелектуальної власності в усьому світі, крім України. Більше того, наші патентні описи, на відміну від зарубіжних, часто дуже повно розкривають суть винаходу, що робить можливою реалізацію ідеї сторонніми особами без оплати авторам за інжинірингові послуги.

Отже, у сфері промислової власності через недостатнє опрацювання всього пов’язаного з нею комплексу робіт, особливо кон’юнктурно-економічного і правового характеру, втрачаються головні фінансові можливості отримання віддачі від інновацій. Американський учений Х. Кауфман [10] навіть убачає аналогію цієї ситуації зі зруйно-

ваним Півднем після громадянської війни у США, коли майно просто грабувалося або отримувалося за безцінь. І це відбувається тоді, коли об'єкти інтелектуальної власності в усьому світі стають усе більш поширеним об'єктом ринкових відносин, дають власникам значний прибуток, істотно підвищують конкурентоспроможність вироблених товарів і наданих послуг [11]. У зв'язку з цим в Україні в 2006 р. прийнято Закон України "Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій" [6], в якому йдеться про необхідність поширення інформації щодо науково-технічних досягнень і створення ринку технологій.

Таким чином, доводилося ретельно працювати із замітками, що містили об'єкти промислової власності. Із замітками, які містили матеріали, захищені за нормами авторського права, подібних проблем не існувало, оскільки Україна є країною – учасницею Всесвітньої (Женевської) конвенції, згідно з якою на рівних началах із творами своїх громадян країни-учасниці надають охорону творам громадян інших країн-учасниць незалежно від факту і місця публікації.

Робота над збірником вимагала послідовного розсилання по підприємствах і організаціях Запорізької області трьох варіантів листів.

Перший лист – із пропозицією з метою розробки макета і виготовлення "Інноваційного портрета Запоріжжя" подати в інноваційний бізнес-інкубатор Запорізького ЦНТЕІ опис своїх інноваційних проєктів, захищених охоронними документами, українською, російською і англійською мовами з кольоровими фотографіями дослідних зразків, макетів, схем тощо. У відповідь на цей лист надійшли перші матеріали, але кількість їх була недостатньою для наповнення видання.

У другому листі було запропоновано повідомити ЗЦНТЕІ інформацію про розробки підприємств, що належать до таких типів: "технологічні прориви"; "великі інноваційні проєкти". Проте і цей лист не дав змоги налагодити потік повідомлень. Тоді було складено третій лист з поясненнями, що являє собою буклет "Інноваційний портрет Запоріжжя", з яких розділів він складатиметься, було наведено вимоги до оформлення текстів.

Саме цей лист разом із ще раз розісланим першим листом і зразками готових матеріалів дав можливість налагодити контакт із підприємствами й організаціями. У результаті в жовтні 2007 р. було зібрано достатньо матеріалів для формування макета щорічника "Інноваційний портрет Запоріжжя".

Відповідно до технічного завдання на розробку "Інноваційного портрета Запоріжжя", зібрані інноваційні матеріали було вивчено і проаналізовано, відібрано кращі матеріали, що становлять кон'юнктурно-економічний інтерес для подальшого розповсюдження в Україні і за кордоном.

Матеріали було розподілено за розділами відповідно до визначених Законом України "Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні" [13] пріоритетних стратегічних напрямів інноваційної діяльності до 2013 р. (у дужках зазначено кількість заміток, розміщених у відповідному розділі):

1. Модернізація електростанцій; нові і оновлені джерела енергії; нові ресурсозберігаючі технології (10).

2. Машинобудування і приладобудування як основа високотехнологічного оновлення всіх галузей виробництва. Розвиток високоякісної металургії (12).

3. Нанотехнології, мікроелектроніка, інформаційні технології, телекомунікації (5).

4. Удосконалення хімічних технологій. Нові матеріали. Розвиток біотехнологій (6).

5. Високотехнологічний розвиток сільськогосподарства і переробної промисловості (66).

6. Транспортні системи: будівництво і реконструкція (5).

7. Охорона і оздоровлення людини і навколишнього середовища (3).

8. Розвиток інноваційної культури суспільства (3).

Усього було відібрано 110 заміток. Велика частина матеріалів захищена за нормами патентного або авторського права.

Збірник складено у двох варіантах – російсько-англійський буклет, у якому статті подано російською і англійською мовами з картинками тільки в російському тексті, і буклет з двох аналогічних частин – російською і англійською мовами.

Динаміка надходження матеріалів наразі дає змогу говорити про можливість організації видання "Інноваційний портрет Запоріжжя" як щорічника. Збірник "Інноваційний портрет Запоріжжя" складено для ознайомлення широких кіл ділового світу, сфери освіти і науки, винахідників і громадськості з інноваційними пропозиціями Запорізького регіону, що можуть становити кон'юнктурно-економічний інтерес. При цьому, з одного боку, запорізький інтелектуальний капітал буде комерціалізуватися і виводитися на істотне місце в структурі товарної продукції, з іншого – створюються сприятливі умови для залучення капітальних інвестицій, що вкрай актуально для соціально-економічного розвитку Запорізького регіону.

IV. Висновки

Збірник "Інноваційний портрет Запоріжжя" складено для ознайомлення широких кіл ділового світу, сфери освіти і науки, винахідників і громадськості з інноваційними пропозиціями Запорізького регіону, що можуть становити кон'юнктурно-економічний інтерес.

Видання складено за матеріалами, наданими науковими і науково-дослідними організаціями, підприємствами, вищими навчальними закладами і громадськими організаціями, а також окремими винахідниками.

Матеріали розподілено за 8 розділами відповідно до стратегічних пріоритетних напрямів інноваційної діяльності на 2003–2013 рр., визначених Законом України “Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні”.

Збірник доцільно зробити щорічником.

Видання збірки доцільно здійснювати в трьох варіантах: у вигляді журналу, на компакт-дисках і шляхом її розміщення на сайтах в Інтернеті.

Істотну частку в товарній продукції підприємств Запорізького регіону повинні становити нематеріальна інноваційна продукція і інжинірингові послуги.

Назріла необхідність проведення глибоких кон'юнктурно-економічних досліджень запорізьких інновацій з метою рекомендацій у разі економічної доцільності фінансової підтримки їх широкого патентно-правового захисту у світі.

Систему трансферу технологій необхідно видозмінити, скоординувати і кооперувати.

Список використаної літератури

1. Закон України “Про інноваційну діяльність” // Відомості Верховної Ради. – 2002. – № 36. – С. 266.
2. Закон України “Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків” // Відомості Верховної Ради. – 1999. – № 40. – С. 363.
3. Закон України “Про Загальнодержавну комплексну програму розвитку високих наукоємних технологій” // Відомості Верховної Ради. – 2004. – № 32. – С. 384.
4. Постанова Верховної Ради України “Про дотримання законодавства щодо розвитку науково-технічного потенціалу та інноваційної діяльності в Україні” // Відомості Верховної Ради. – 2004. – № 43–44. – С. 494.
5. Закон України “Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій” // Відомості Верховної Ради України. – 2006. – № 45. – С. 434.

6. Розпорядження Кабінету Міністрів України “Питання створення системи інформаційно-аналітичного забезпечення реалізації державної інноваційної політики та моніторингу стану інноваційного розвитку економіки” від 27.12.2006 р. № 669-р.
7. Постанова Верховної Ради України “Про Концепцію науково-технологічного та інноваційного розвитку України” // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 37. – С. 336.
8. Закон України “Про внесення змін до Закону України “Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків” та інших законів України” // Відомості Верховної Ради України. – 2006. – № 22. – С. 182.
9. Збірник науково-інноваційних ідей розвитку Дніпропетровської області “Дніпропетровщина – регіон ідей!” / Дніпропетровська облдержадміністрація, головне управління освіти і науки облдержадміністрації та ін. – ДДЦНТЕІ, 2006. – 64 с.
10. Кауфман Х.Р. Тактика успеха в бизнесе и науке / Х.Р. Кауфман. – М.: Интеллект, 1993. – 159 с.
11. Десять шагов навстречу интеллектуальной собственности: консультационный справочник / Министерство экономики Автономной Республики Крым. – 2007. – 84 с.
12. Инновационная модель развития: Теория и практика нововведений / В.И. Кравцова, А.Л. Карунин, Н.Т. Катанаев и др. – М.: Изд-во “Информпечать” ИТРК РСРП, 1998. – 192 с.
13. Закон України “Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні” // Відомості Верховної Ради. – 2003. – № 13. – С. 93.
14. Стюарт Т. Богатство от ума / Т. Стюарт. – Мн.: Парадокс, 1998. – 352 с.
15. Брукинг Э. Интеллектуальный капитал / Э. Брукинг. – СПб.: Питер, 2010. – 288 с.

Стаття надійшла до редакції 21.05.2012 р.

Остапенко В.В., Сердюк Е.М. Быть ли “Инновационному портрету Запорожья”?

В статье рассмотрена история разработки по инициативе Запорожской областной государственной администрации сборника научно-инновационных идей, представляющих интеллектуальный капитал Запорожской области, “Инновационный портрет Запорожья”. Первый выпуск подготовлен в 2007 г. для ознакомления широких кругов делового мира, сферы образования и науки, изобретателей и общественности с инновационными предложениями Запорожского региона, могущими представлять конъюнктурно-экономический интерес.

Ключевые слова: инновации, промышленная собственность, авторское право, нематериальные активы, интеллектуальный капитал, коммерциализация, трансфер технологий, реклама, ежегодник, конъюнктурно-экономические исследования.

Ostapenko V., Serdyuk E. To be or not to be “Zaporozhye innovative portrait”?

The history of development of the scientifically-innovative ideas collection at the initiative of the Zaporozhye regional state administration is considered. They represent an intellectual capital of the Zaporozhye area “Zaporozhye innovative portrait”. The first release of the collection was prepared in 2007. The collection “Zaporozhye innovative portrait” is constituted for acquaintance of wide ranges of the business world, education and science spheres, inventors and people with innovative offers of Zaporozhye region, which can represent conjuncture and economical interest.

Key words: innovations, industrial property, author's right, intangible properties, intellectual capital, commercialization, transfer of technologies, advertizing, year-book, conjuncture and economical researches.